

Sınıf Öğretmenlerinin Fen Bilimleri Konularının İçeriğini Belirlemedeki Kriterleri

Mücahit KÖSE¹, Nida BAYINDIR², Hüseyin ÇAVDAR³

Özet

Araştırma, sınıf öğretmenlerinin fen bilimleri konularının içeriğini belirlemedeki kişisel kriterlerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Öğretmenlerin derslerini planlarken en önemli değişkenlerden biriside ders içeriğidir. Öğretim içeriği, ister ders kitapları olsun, ister diğer kaynaklarca oluşturulsun öğretiminin kalitesini etkiler. Tarama modeline göre tasarlanmış araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2014-15 öğretim yılında Kütahya il merkezinde çalışmakta olan araştırmaya gönüllülük esasına bağlı olarak katılan 160 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Öğretmenlerin ders içeriğini belirlerken izledikleri yollar, içeriğin programdaki kazanımlara uygunluğu ve içeriğin etkililiğinin arttırılmasına ilişkin görüşleri alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; sınıf öğretmenlerin büyük bir kısmı öğretimde içeriği çok önemli bir öğe olarak görmektedirler. Öğretmenler içeriği oluştururken ve düzenlerken en çok devlet kaynaklarından, ikinci olarak ise en fazla internet kaynaklarından yararlanmaktadırlar. İçeriği belirlemedeki en önemli kriterleri ise içeriğin öğrenci ihtiyaçlarına uygun olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni, Fen Bilimleri, Ders İçeriği

Primary School Teachers' Criteria of How They Chose Content for Science Classes

Abstract

The purpose of this study is to explore the primary school teachers' criteria of how they chose content for science classes. Lesson content is one of the most important variable for teachers when they prepare lesson plans. Education content, either based on lesson books or other resources, effects the quality education. A survey was developed by the researchers and used as data collection tool. The teachers' lesson planning strategies, the compatibility of the lesson plans with the objectives of Turkish Science Education Program and their views on increasing the effectiveness of the content were examined. 160 primary school teachers, who work in Kutahya region in the education year 2014-2015, were the sample space of this study. According to the results, teachers think that the content is the most important variable for successful education. The primary source used by teachers while developing lesson plans are the school books of Ministry of National Education and educational websites. Student needs is the most important variable for teachers when they decide on the lesson content.

Keywords: Primary School Teacher, Science, Lesson Content

¹ Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Kütahya- TÜRKİYE
E-posta: mucahit.kose@dpu.edu.tr

² Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Kütahya- TÜRKİYE
E-posta: nida.bayindir@dpu.edu.tr

³ Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kütahya- TÜRKİYE
E-posta: huseyin.cavdar@dpu.edu.tr

Giriş

Günümüzde eğitim politikaları, yetiştirdikleri insanların niceliğinden çok niteliğine önem vermeleri gerektiğinin bilincindedirler. Bu amaçla her toplum kendi geleceğini oluşturacak bireylerin eğitimlerini belirli bir plan ve program dâhilinde gerçekleştirmektedir. Zamanla bireylerin sahip olmaları istenen beceriler ve nitelikler değiştiğinde buna bağlı olarak da eğitim programları gözden geçirilerek değişiklikler yapılabilmektedir. Eğitimin niteliği ise büyük ölçüde uygulanan eğitim programıyla ilişkilidir. Eğitim programlarının sorunlu yönleri ve eksiklikleri giderildikçe eğitimdeki kalitenin de artması beklenir (Erden, 1998).

Eğitim programı, Demirel (2009)'e göre öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler aracılığıyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzenegidir. Bilen (2006)'e göre eğitim hedeflerini gerçekleştirmek amacıyla öğrencilerin karşı karşıya geldikleri düzenli öğrenme yaşantılarının tamamıdır. Eğitim programı ile öğretim programı kavramları birbirinden farklıdır (Kelly, 2004). Öğretim programı, belirli bilgi kategorilerinden oluşan ve okullarda beceriye ve uygulamaya ağırlık veren bilgi ve becerilerin eğitim programının amaçları doğrultusunda planlı olarak kazandırılmasına yönelik programdır. Öğrenme öğretme süreçleriyle ilgili tüm faaliyetleri içeren ders programlarının bütünüdür (Küçükahmet, 2009).

Öğretim programları, programlarının uygulanması sonucu öğrencilerin kazanması istenen özellikler olan hedefler/kazanımlar; hedeflere ulaşmada aracılık etmek üzere seçilen ve düzenlenen bilgiler olan içerik; programın süreç boyutunu oluşturan nasıl öğrenilecek/öğretilecek sorusunun cevabı olan eğitim durumları ile programın hedeflediği davranışlara ulaşıp ulaşılmadığının gözlenerek belirlendiği değerlendirme olmak üzere dört öğeden oluşur. Bir öğretim programı, bu dört öğenin anlamlı ilişkilerle birbirlerine bağlı olarak bir araya gelmesiyle oluşan dinamik bir yapıdır. Öğeler arasındaki dinamikliğin sonucu olarak, öğelerden birinde meydana gelen bir değişiklik diğer öğeleri de etkilemektedir (Aykaç, 2005).

Öğretim programının belirleyici öğesi kazanımlardır. Diğer öğeler ise kazanımlara bağlı olarak oluşturulur. İçerik öğesi hedeflere ulaşmak için bir araç görevi üstlenir. Varış (1994) eğitim programlarında içeriğin oluşturulmasında belirlenen ölçütlere göre hareket etmek gerektiğini belirtmiş ve bu ölçütleri; toplumsal fayda, bireysel fayda, öğrenme ve öğretime, bilgi olarak açıklamıştır. Bu ölçütlere ek olarak, Orntein ve Hunkis (2004)'e göre içerik öğrenci ve gelişimi için önemli olmalıdır. Eğitimsel hedeflerin öngördüğü seviyede bilişsel, duyuşsal ve devinişsel hedefleri gerçekleştirici nitelikte önemli olmalıdır. İçerik programa hizmet etmelidir, öğrenciyi geliştirmeli, ilgi alanlarını genişletmeli ve derinleştirmelidir. Aynı

zamanda içerik öğrencilerin ve toplumun mevcut gereksinimlerine karşı olmamalıdır. Öğrencilerin öğrenebilecekleri düzeyde ve gerçekleştirilebilir olmalıdır; yani öğretmenin gücü, yeteneği, araç-gereç ve kaynaklar, öğretim atmosferi, verilen zaman, ekonomik güç olanakları yeterli olmalıdır (Şeker, 2013). Programlarda belirlenen içeriğin düzenlenmesi için bazı ilkelere dikkat edilmesi gerekir. İçerikte yer yer kazanımlarla ilgili sorulara yer verilmelidir (Sönmez, 2010). İçeriğin kapsamını belirlerken öğretim hedefleri ölçüt olarak alınmalıdır. Öğrencinin gelişimine katkıda bulunacak birbirinden farklı öğretim içerikleri zaman zaman tekrar etmeli ve öğrenmenin gerçekleşmesi sağlanmalıdır (Tan, 2011). İçerik, aşamalı ve birbirinin ön koşulu olacak şekilde sıralanmalı; içerikte sunulan kavramlar, semboller, olgular, sınıflamalar ve ilkeler aslına uygun olarak tablolar, resimler, şekiller, akış diyagramları, haritalar, grafiklerle desteklenmelidir. İçerik, kazanımlarda belirtilen ve ilgili olduğu bilim için geçerli olan genel ilkeler etrafında örgütlenmelidir. İçeriğin sıralanmasında soyuttan somuta, basitten karmaşığa, kolaydan zora ve yakın çevreden uzak çevreye doğru bir sıralanma önemlidir. İçerik öğrenciler için en uygun şekilde organize edilmeli ve sıralanmalıdır (Sönmez, 2010).

Eğitim programlarının uygulanmasını öğrenci özellikleri ve araç-gereç olanakları gibi değişkenler etkileyebilir. Resmi programların uygulanmasında farklılıklar oluşturabilir; buna bağlı olarak programların uygulanmasında her öğretmen programı kendi bilgileri, inanışları ve tutumları ışığında yorumlar. Bu durum işlevsel program kavramını ortaya çıkarır. Öğretmenler tarafından sınıfta anlatılan ve vurgulanan içerik öğretmenin ne öğrettiğini ifade eden kısım işlevsel programının bir yönü iken diğer yönü öğrencilerinin öğrendiği öğrenme ürünleridir (Şeker, 2013). Öğretmen programların uygulanmasında ve değerlendirilmesinde önemli bir faktördür. Özellikle programların değerlendirmesi konusunda öğretmenlerin görüşlerinin alındığı çalışmalar (Demir ve Fer, 2013; Konur ve Atlıhan, 2012; Yapıcı ve Demirdelen, 2007) literatürde geniş yer bulmaktadır.

Literatürde genel olarak tüm program öğelerinin araştırmalara dâhil edildiği çalışmalara daha sık rastlanılmaktadır. Gelen ve Beyazıt (2007) eski ve yeni ilköğretim programların yönetici, öğretmen ve müfettişlerin görüşlerine göre karşılaştırmıştır. Yörük vd. (2011) çalışmalarında yöneticiler, sınıf öğretmenleri ve müfettişlerin görüşlerine göre 4. Sınıf fen ve teknoloji dersi programını değerlendirmişler. Araştırma sonuçlarına göre sınıf öğretmenleri ve okul yöneticileri programın kazanımlar, içerim ve öğrenim durumları öğelerinde eksiklikler olduğu belirtmişlerdir. Adıgüzel (2009) yenilenen ilköğretim programının uygulanması sürecinde karşılaşılan sorunları belirlediği çalışmasında öğretmenlerin daha çok öğrenme öğretme sürecinde sorunlarla karşılaştıklarını ifade etmiştir. Özellikle öğretmenler öğrenme

öğretme sürecindeki sorunları aşmak içinde kendi tutum, bilgi, inanışlarına göre programın içerik ögesini düzenleyebilirler.

Literatürde sınırlı sayıdaki çalışmada (Apaydın vd., 2006, Konur ve Atlıhan, 2012) yalnızca programın içerik ögesine odaklanılmıştır. Konur ve Atlıhan (2012) ortaöğretim matematik dersi öğretim programında içerik ögesinin organizesine yönelik öğretmen görüşlerini almıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmenler içerik ögesinin organize edilmesinde dikkate alınması gereken devamlılık ve soyutlama ilkelerine göre programın yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

İnal ve Mentiş Taş (2011), ilköğretim 3. Sınıf hayat bilgisi ders kitaplarına ilişkin öğretmen görüşlerini belirledikleri çalışmalarında kitaplardaki içerik ögesine yönelikte öğretmen görüşlerini incelemişlerdir. Buna göre; içeriği oluşturan konular, içeriğin düzenleniş, işleniş biçimleri ve aşamaları ile ilgili olumlu görüşler taşıyan öğretmenlerin ölçme değerlendirme kısmında bu olumlu görüşlerin oranının azaldığı belirlenmiştir. Bunun yanı sıra kitaplarda bulunan konuların, diğer derslerle ilişkili ve bir üst sınıfa hazırlayıcı nitelikte düzenlenmiş olması ile İçeriğin, öğrencinin gelişim basamaklarına uygun şekilde öğrencinin kendini tanımasına ve olumlu yönde geliştirmesini imkân sağlayacak çalışmaların da bulunduğu görüşüne öğretmenler en yüksek oranda olumlu görüş belirtmişlerdir.

Fen eğitimi alanında yapılan araştırmalar, öğrencilerin fen'i nasıl öğrendiği ve fen öğrenmeye yardımcı olan koşullar hakkında önemli bulguların elde edilmesini sağlamıştır. Bu bulgular göz önüne alındığında, program hedeflerine ulaşabilmek için öğrenme ortamı, öğrenme öğretme süreci ve öğretim stratejileri hakkında yeni anlayışların geliştirilmesinin gerekli olduğu görülmektedir (Ekici vd., 2010).

Programların eksik yönlerinin olduğu yukarıdaki araştırmacılar tarafından belirtilmiştir. Programların uygulanmasında kazanımlara ulaşmak için bir araç olan içerik programların öğeleri arasında olan dinamik yapı nedeniyle öğretmenler tarafından düzenlenip ve organize edilir, içeriklerinin belirlenmesindeki kriterler ve öncelikler her öğretimde farklılık gösterebilir. Fen dersleri diğer derslere göre daha fazla deney, gözlem ve araştırma etkinlikleri içermektedir. Bunun için fen bilgisi ders içeriklerin belirlenmesi ve düzenlenmesi daha da önem taşımaktadır. İlköğretim birinci kademedeki sınıf öğretmeni adayları tarafından fen bilgisi dersleri en çok kılavuz ihtiyacı duyulan ders olarak ifade edilmiştir (Kılıç, 2009).

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin fen bilimleri dersi içeriklerini oluştururken kullandıkları kriterleri ve bu kriterlere verdikleri önem düzeyini belirlemektir.

Yöntem

Araştırma, tarama modelinde yapılmıştır. Tarama modelleri, var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırmalardır (Karasar, 2000). Araştırmanın örneklemini Kütahya’da görev yapan 160 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Kolay ulaşılabilirlik yolu ile belirlenen öğretmenlerin tamamı 4. Sınıfları okutmaktadır. Araştırmanın evreni ise Kütahya’da görev yapan sınıf öğretmenleridir. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından düzenlenmiş içerik belirleme anketi kullanılmıştır. Anket 48 maddeden oluşmuştur. Anketin hazırlanması aşamasında öncelikli olarak literatür taraması gerçekleştirilmiş daha sonra sınıf öğretmeniyle anket maddelerinin belirlenmesine yönelik yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Anket maddeleri görüşmeler sonucunda elde edilen cevapların verileri ve literatür desteğiyle araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Anket maddelerinin hazırlanması aşamasında programlarda içerik belirleme kriterleri dikkate alınarak kapsam olarak tüm öğelerin temsil edilmesi sağlanmıştır. Uygulama sonucunda da anketin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,949 olarak hesaplanmıştır.

		N	%
cases	Valid	160	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	160	160
Cronbach’s Alpha		N of Items	
,949		48	

Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin fen bilimleri konularına ilişkin ders içeriğini belirlemedeki kriterlerine katılım düzeylerini belirten tablolar aşağıda verilmiştir. Öğretmenlerin %28,9’u devlet kaynaklarını, %22,4’ü internet kaynaklarını, %18,8’i kendi derlemelerini, %15,8’i zümre kaynaklarını, %15,8’i özel eğitim kurumlarının kaynaklarını kullandığını belirtmiştir (Tablo 1). Sınıf öğretmenlerinin %75’i ders içeriğinin öğretimde çok önemli olduğunu düşünmektedir (Tablo 2).

Tablo 1: Öğretmenlerin Ders İçeriğini Belirlerken Yararlandığı Kaynaklar

Kullanılan kaynaklar	Frekans	%
Devlet kaynakları	155	28,97
Özel eğitim kurumu kaynakları	85	15,86
İnternet kaynakları	120	22,42
Zümre kaynakları	85	15,88
Kendi derlemelerim	90	16,82

Tablo 2: Ders İçeriğinin Öğretimdeki Önem Düzeyi

Önem düzeyi	Frekans	%	Ortalama	Ss.
Çok önemli	120	75	4,75	0,43
Önemli	40	25		
Kısmen Önemli	0	0		
Önemli değil	0	0		
Hiç önemli değil	0	0		

Öğretmenlerin %68,8'i içeriğin çocukların gelişimine katkıda bulunması, %62,5'i öğrenmeyi kolaylaştırıcı olması, öğrenme ilkelerine uygun ve işe yarayacak şekilde pratik olması gerektiğini düşünmektedir. İçeriğin doğal ve kültürel değerlere uygun olmasını, geçerli ve güvenilir olmasını, öğrenci katılımına açık ve öğrenci seviyesinin dikkate alması gerektiği yönünde eğilim gösteren öğretmenlerde araştırmaya katılan öğretmenlerin %56,3'unu oluşturmaktadır. İçeriğe ilişkin olarak yine öğretmenlerden %53,1'i dikkat çekici bilgiler içermesi gerektiğini vurgularken; %56,3'ü çocuklarda üst biliş becerilerini geliştirecek özellikte, %71,9'u öğrenci ihtiyaçlarına uygun, %53,1'i öğrenciler için anlamlı olması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin %53,1'i fen bilimleri ders içeriğinin öğrencinin bizzat deneyimleyebileceği özelliğe sahip olmasına, %56,3'ü içerik miktarının öğrenciye uygun düzeyde olması ve 59,4'ü içeriğin kullanışlı olması gerektiğine önem vermektedirler.

Öğretmenlerden %53,1'i içeriğin değerlendirmedeki yerinin iyi belirlenmesi gerektiğini, görselleştirilmesi gerektiğini, öğrenciler için anlamlı olması gerektiğini ve ders içeriğinin öğrencinin bizzat deneyimleyebileceği özelliğe sahip olmasının oldukça önemli olduğunu düşünmektedirler.

İçeriğin bütünle ilişkisinin kurulması, bilinen yöntem ve tekniklerle desteklenmesi, içeriğin zamana uygun bir şekilde yürütülmesi, kapsamın gözden geçirilmesi, temel kavram ve tanımlarının açıklanması, değişik kaynaklarca desteklenmesi ve bireysel faydasının olması konularında araştırmaya katılan öğretmenlerin %50'sinden daha çoğu bu hususların dikkate alınması gerektiğini ifade etmektedirler.

Tablo 3: Öğretmenlerin Ders İçeriğini Belirledikleri Kriterler

İçerik Belirleme Kriterleri	Ort.	Ss.	Hiç %	Az %	Bazen %	Fazla %	Çok Fazla %
1. Öğrenci katılımına açık olması	4,43	,71	0	0	12,5	31,3	56,3
2. Öğrenme ilkelerine uygun olması	4,50	,76	0	3,1	6,3	28,1	62,5
3. Öğrenci seviyesini dikkate alması	4,50	,62	0	0	6,3	37,5	56,3
4. Öğrencinin bizzat deneyimleyebileceği özelliğe sahip olması	4,37	,79	0	3,1	9,4	34,4	53,1
5. Miktarının öğrenciye uygun düzeyde olması	4,43	,71	0	0	12,5	31,3	56,3
6. Zamana uygun bir şekilde yürütülmesi	4,12	,75	0	3,1	12,5	53,1	31,3
7. Öğrenci için anlamlılığının olması	4,40	,71	0	0	12,5	34,4	53,1
8. İçeriğin bütünüle ilişkisini kurması	4,37	,55	0	0	3,1	56,3	40,6
9. Toplumsal faydasının olması	4,06	,84	0	3,1	21,9	40,6	34,4
10. Kazanımlarla ilişkisinin olması	4,40	,61	0	0	6,3	46,9	46,9
11. Kullanışlılığa sahip olması	4,50	,67	0	0	9,4	31,3	59,4
12. Bilinen yöntem ve tekniklerle desteklenmesi	4,15	,57	0	0	9,4	65,6	25,0
13. Materyal ve araç gereçle desteklenmesi	4,25	,76	0	0	18,8	37,5	43,8
14. Öğrenci için gerekliliği ve öneminin olması	4,46	,56	0	0	3,1	46,9	50,0
15. Öğrenci ihtiyaçlarına uygun olması	4,62	,65	0	0	9,4	18,8	71,9
16. Değerlendirmedeki yerinin iyi belirlenmesi	4,43	,66	0	0	9,4	37,5	53,1
17. Seçiminde gerekli hassasiyetin gösterilmesi	4,34	,74	0	3,1	6,3	43,8	46,9
18. Düzenlenmesinin-kullanım planının-yapılması	4,28	,72	0	0	15,6	41,6	43,8
19. Pekiştirici soruların hazırlanması	4,21	,87	3,1	0	9,4	46,9	40,6
20. Bilgiyi kendi içinde dengeleyecek şekilde kullanılması	4,31	,69	0	0	12,5	43,8	43,8
21. Aşamalı olarak sıralanması	4,21	,79	0	3,1	12,5	43,8	40,6
22. Görselleştirilmesi	4,43	,66	0	0	9,4	37,5	53,1
23. Kapsamın gözden geçirilmesi	4,40	,55	0	0	3,1	53,1	43,8
24. Örneklerle desteklenmesi	4,40	,66	0	0	9,4	40,6	50,0
25. Genellenebilirliğinin olması	4,18	,73	0	0	18,8	43,8	37,5
26. Bilimselliğinin olması	4,31	,69	0	0	12,5	43,8	43,8
27. Öğrencilerin ön bilgilerine uygun olması	4,18	,73	0	0	18,8	43,8	37,5
28. Temel kavram ve tanımların açıklanması	3,96	,73	0	3,1	18,8	56,3	21,9
29. Esneklik	4,21	,83	0	0	25,0	28,1	46,9
30. Merak uyandırıcı olması	4,37	,70	0	0	12,5	37,5	50,0
31. Araştırmaya açık olması	4,15	,76	0	0	21,9	40,6	37,5
32. Değişik kaynaklarca desteklenmesi	4,09	,68	0	0	18,8	53,1	28,1

Tablo 3: Öğretmenlerin Ders İçeriğini Belirledikleri Kriterler (Devam)

İçerik Belirleme Kriterleri	Ort.	Ss.	Hiç %	Az %	Bazen %	Fazla %	Çok Fazla %
33. Sebep sonuç ilişkisi kurması	4,34	,65	0	0	9,4	46,9	43,8
34.Çocukta üst biliş becerilerini geliştirmesi	4,50	,62	0	0	6,3	37,5	56,3
35. Dikkat çekici bilgiler içermesi	4,40	,71	0	0	12,5	34,4	53,1
36. Yeni bilgiler içermesi	4,18	,78	0	0	21,9	37,5	40,6
37. Diğer derslerde de kullanılabilir olması	4,06	,84	0	3,1	21,9	40,6	34,4
38. Destek öğelerle donanık olması (oyun, fıkra, hikâye, şarkı, drama)	4,21	,75	0	3,1	9,4	50,0	37,5
39. 5 Duyu ile desteklenmiş, zengin uyaranları barındırması	4,34	,74	0	3,1	6,3	43,8	46,9
40.Eğlenceli bir sunumla verilmesi	4,34	,74	0	0	15,6	34,4	50,0
41.Bireysel faydasının olması	4,34	,60	0	0	6,3	53,1	40,6
42. Geçerli ve güvenilir olması	4,43	,71	0	0	12,5	31,3	56,3
43. İşe yarayacak şekilde pratik olması	4,56	,61	0	0	6,3	31,3	62,5
44 Öğrenilebilir olması	4,43	,71	0	0	12,5	31,3	46,3
45. Sosyal gerçeklerle tutarlı olması	4,28	,77	0	0	18,8	34,4	46,9
46.Öğrenmeyi kolaylaştırıcı olması	4,50	,76	0	3,1	6,3	28,1	62,5
47. Doğal ve kültürel değerlere uygun olması	4,43	,75	0	3,1	6,3	34,4	56,3
48.Çocukların gelişimine(bilişsel, sosyal, duyuşsal) katkıda bulunması	4,62	,60	0	3,1	6,3	25,0	68,8

Sonuç ve Öneriler

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısından fazlası (%51,3) içeriği belirlerken devlet kaynaklarını ve interneti kullanmaktadırlar. Öğretmenlerin diğer bilgi kaynaklarını da kullanmaları içeriğin zenginleştirilmesini sağlayacaktır. Öğretmenler farklı bilgi kaynaklarını kullanmaları için hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerle bilgilendirilebilir. MEB tarafından verilen kılavuz kitaplar, öğretmenler için rehber olmasının yanı sıra öğretmenleri diğer kaynakları kullanmalarını ve içeriği zenginleştirmeleri konusunda pasif durma getiriyor olabilir. Bu nedenle öğretmen kılavuz kitaplarının ayrıntılı bir şekilde yapılandırılmasından ziyade daha çok öğretmenlerin içerikleri zenginleştirecekleri şekilde oluşturulması sağlanabilir.

Öğretmenlerin %75'i ders içeriğinin öğretimde çok önemli olduğunu düşünmektedir. Yine öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, ders içeriğini belirlemede çocukların gelişimlerine katkıyı, öğrenmeleri kolaylaştırıcı olmasını ve öğrenme ilkelerine uygun olmasını kriter olarak görmektedirler.

Sınıf öğretmenlerinin ders içeriğini belirlerken toplumsal fayda, esneklik, araştırmaya açık olma, yeni bilgiler içerme ve diğer derslerde kullanılabilir olma kriterlerini diğer kriterlere göre daha az önemli olarak belirlenmiştir.

İçeriğin belirlenmesinde Toplumsal fayda kriterinin dikkate alındığı içerikler öğrenciler için konuların daha iyi yapılandırılması sağlayacakken aynı zamanda bilim okuryazarı bireylerin yetişmesi içinde önemlidir. Bu amaçla öğretmenler her konuyla ilgili toplumsal fayda-konu ilişkisini kurmaları gerekir. Esneklik kriteri ise kazanımların edindirilmesinde öğretmenlerinin konuların içeriğini belirlemedeki nitekim özgürlüklerinin ifadesidir. Öğretmenler içeriği kazanımlardan sapmadan zenginleştirebilirler. Bu kriterin öğretmenlerce dikkate alınması esnasında öğretmenlerin içeriği zenginleştirmelerinde onlara kendi yetenekleri ve şartları doğrultusunda öğrencileri için çeşitli öğrenme ortamları oluşturmalarına imkân sağlar. Bu amaçla öğretmenlerin içeriği oluştururken belli kazanımlar doğrultusunda içeriği oluşturmada esnekliğe sahip oldukları hususunda öğretmenlerin farkındalık kazanmaları sağlanmalıdır.

Öğretmenlerin içeriği oluştururken içeriğin diğer derslerle kullanılabilir olması kriteri öğrencilerin bilgiyi transfer etmelerine olanak sağlayacağı için öğretmenlerce de dikkate alınması gerekir. Bu amaçla da son yıllarda dünya da ve Türkiye’de konuların birbiriyle ilişkili ve kullanılabilir şekilde verildiği farklı disiplinleri içeren FeTeMM (Fen, Teknoloji, Matematik ve Mühendislik) eğitimlerinin önemine vurgu yapılmaktadır. Bu amaçla öğretmenlerin ders içeriklerini başka derslerde de kullanabilecekleri şekilde oluşturmaları önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, A. (2009). Yenilenen ilköğretim Programının Uygulanması Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(17): 77-94.
- Apaydın, Z., Taş, E., Özsevgen, T. (2006). İlköğretim 4. Sınıf Fen ve Teknoloji Programının İçerik Açısından Değerlendirmesi. XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi.
- Aykaç, N., (2005) İlköğretim Programlarında Yer Alan Etkinliklerin Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi.8, (2): 19-35.
- Bilen, M. (2006). Plandan Uygulamaya Öğretim. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2009). Öğretme Sanatı, Öğretim İlke ve Yöntemleri (15. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Demir, S., Fer, S. (2013). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin 2005 Öğretim Programlarına İlişkin Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(4): 1523-1540.
- Ekici, A., Yıldırım, M.C., Akın, M.A., Öter, Ö.M., Özdaş, F. (2010). İlköğretim Programları İçeriğinin Branşlara Göre İncelenmesi Çalışmaları Raporu. Erişim: 24.12.2014.
http://duabpo.dicle.edu.tr/oygem/dosya/PROGRAM_İNCELEME_RAPOR_U.pdf.
- Erden, M. (1998). Eğitimde Program Değerlendirme. Anı Yayıncılık.
- Gelen, İ., Beyazıt, N. (2007). Eski ve Yeni İlköğretim Programları ile İlgili Çeşitli Görüşlerin Karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 13(3): 457-476.
- İnal, N., Mentiş Taş, A. (2011). İlköğretim 3. Sınıf Hayat Bilgisi Ders Kitaplarına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31: 279-295.
- Karasar, N. (2000). Bilimsel araştırma yöntemi. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kelly, A.V. (2004). *The Curriculum Theory and Practice*. London: Sage Publication Limited.
- Kılıç, A. (2009). İlköğretim Birinci Kademe Derslerinde Öğretmen Kılavuzuna Duyulan İhtiyaç ve İçeriği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21): 295-309.
- Konur, K., Atlıhan, S. (2012). Ortaöğretim Matematik Dersi Öğretim Programının İçerik Ögesinin Organizesine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 1(2).
- Küçükahmet, L. (2009). *Program Geliştirme ve Öğretim*. Ankara: Nobel.
- Ornstein, A.C., Hunkins, F.B. (2004). *Curriculum: Foundations, Principles and Issues*, 4th Edition. Pearson Education, Inc. USA.
- Sönmez, V. (2010). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. 16. Baskı, Ankara: AnıYayıncılık.
- Şeker, H. (2013). *Eğitimde Program Geliştirme Kavramsal Yaklaşımlar*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Tan, Ş. (2011). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. 7. Baskı, PegemA Yayınları.
- Varış, F. (1994). *Eğitimde Program Geliştirme: Teori ve Teknikler*. Alkım Yayıncılık.
- Yapıcı, M., Demirdelen, C. (2007). İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *İlköğretim Online*, 6(2):204-2012.
- Yörük, S., Yavuz, A., Kıvrak, E. (2011). İlköğretim Fen ve Teknoloji Programının Öğretmen, Yönetici ve Müfettişlerin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(38):423-442.